

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 500, Fax: 716 400, www. vrifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, vrifbih@vrifbih.ba

**IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
BUDŽETA SREDNJOBOSANSKOG KANTONA
ZA 2010. GODINU**

Broj: 04-4/11

Sarajevo, juli 2011. godine

**PREDSJEDAVAJUĆEM SKUPŠTINE
PREMIJERU VLADE SREDNJOBOSANSKOG KANTONA
MINISTRU FINANSIJA SREDNJOBOSANSKOG KANTONA**

NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Osnova za reviziju

Izvršili smo reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja Budžeta Srednjobosanskog kantona (u daljem tekstu: Kanton) za 2010. godinu (bilansa stanja na dan 31. decembar 2010. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvještaja o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Kantona odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa posebnim propisima u Federaciji o računovodstvu i finansijskom obavještavanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije i prevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je takođe odgovorno za usklađenost poslovanja Vlade sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu provedene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06), INTOSAI revizijskim standardima i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Kvalifikacija:

- 1. Nisu poštovane odredbe članova 4., 22. i 23. Zakona o budžetima u FBiH, jer nije realno vršeno planiranje i praćenje naplate prihoda i shodno tome trošenje javnog novca, a planovi novčanih tokova nisu predstavljali osnov za izvršenje Budžeta Kantona. Navedeno je imalo za posljedicu veće trošenje u odnosu na raspoloživa sredstva i iskazivanje deficita u iznosu od 1.918.304 KM, dok akumulirani neraspoređeni višak rashoda nad приходima iznosi od 21.256.163 KM (tačka 4.3. i 4.9. Izvještaja);**
- 2. Nije postupljeno u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH u dijelu stvaranja obaveza samo za namjene i do visine utvrđene u Posebnom dijelu budžeta obzirom da su tekući transferi Stručne službe Vlade iskazani u iznosu 912.280 KM i Kabineta premijera Vlade u iznosu 150.000 KM odobreni Rebalansom budžeta za 2010. godinu 24.02.2011. godine, dakle nakon protoka budžetske godine (tačka 4.5.3. Izvještaja);**

3. Suprotno načelu modificiranog nastanka događaja propisanog članom 59. Zakona o budžetima u FBiH izdaci za topli obrok i honorarni rad u iznosu od 2.198.892 KM, nastali u 2009. godini, evidentirani su i isplaćeni u 2010. godini (tačka 4.5.1. Izvještaja);
4. Raspodjela dijela sredstava tekućih transfera je izvršena bez unaprijed definiranih kriterija, što je u suprotnosti sa odredbama Zakona o izvršenju budžeta za 2010. godinu (tačka 4.5.3. Izvještaja);
5. Nisu dosljedno primjenjene odredbe Zakona o javnim nabavkama BiH prilikom provođenja postupaka nabavki kako za stalna sredstva tako i za tekuće izdatke (tačka 4.6. Izvještaja);
6. Ne može se potvrditi da je izvršeno usklađivanje stanja sredstava, obaveza i potraživanja iskazanih u knjigovodstvu sa stanjem utvrđenim popisom u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. (tačka 4.7. Izvještaja).

Negativno mišljenje

Po našem mišljenju, zbog efekata koje na finansijske izvještaje mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, finansijski izvještaji Srednjobosanskog kantona, po svim bitnim pitanjima ne prikazuju istinito i objektivno stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2010. godine, rezultate poslovanja i izvršenja Budžeta, za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja tj. Uredbom o računovodstvu Budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu Budžeta u FBiH.

Finansijsko poslovanje Srednjobosanskog kantona tokom 2010. godine, nije bilo po svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Bez dalje kvalifikacije našeg mišljenja, skrećemo pažnju na slijedeće:

Prema prezentiranom Izvještaju Ministarstva finansija ukupno dospjele obaveze po 186 pravosnažnih sudskih presuda o pravima iz radnog odnosa, bez uključenih troškova spora i zateznih kamata na dan 31.12.2010. godine iznose 5.262.512 KM, dok je po tužbi J.U. Studentskog centra Sarajevo pravosnažnim sudskim rješenjem utvrđena obaveza 352.447 KM, bez uključenih troškova spora i zateznih kamata. Obaveze po sudskim rješenjima nisu iskazane u finansijskim izvještajima za 2010. godinu. Imajući u vidu da odlaganje izmirenja ovih obaveza ima za posledicu obračun i plaćanje zateznih kamata, isti će rezultirati povećanjem ukupnih troškova budžeta (tačka 4.11. Izvještaja).

Sarajevo, 20.07.2011. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

SADRŽAJ

1.	UVOD.....	1
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	1
3.	REZIME DATIH PREPORUKA	2
4.	NALAZI I PREPORUKE	3
4.1	Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja.....	3
4.2	Sistem internih kontrola	5
4.3	Budžet za 2010. godinu.....	6
4.4	Prihodi i primici Budžeta Kantona za 2010. godinu.....	8
4.5	Tekući rashodi	10
4.5.1	Bruto plaće i naknade troškova zaposlenih.....	10
4.5.2	Izdaci za materijal i usluge.....	12
4.5.3	Tekući transferi.....	14
4.6	Nabavke, kapitalni izdaci i primjena Zakona o javnim nabavkama u BiH.....	15
4.7	Godišnji popis sredstava i izvora sredstava na dan 31.12.2010. godine.....	17
4.8	Tekuća rezerva.....	17
4.9	Finansijski rezultat.....	18
4.10	Kratkoročna potraživanja i plasmani.....	19
4.11	Kratkoročne obaveze.....	19
5.	KOMENTAR.....	19

**IZVJEŠTAJ
O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
BUDŽETA SREDNJOBOSANSKOG KANTONA
ZA 2010. GODINU**

1. UVOD

Srednjobosanski kanton (u daljem tekstu Kanton), kao federalna jedinica FBiH uspostavljen je Ustavom FBiH, Zakonom o federalnim jedinicama i Ustavom Srednjobosanskog Kantona. Kanton svoje nadležnosti obavlja putem Skupštine i Vlade.

Ustavom kantona je propisano da je Kanton nadležan u svim oblastima koje nisu Ustavom Federacije izričito povjerene federalnoj vlasti ili koje nisu Ustavom Federacije utvrđene kao zajedničke nadležnosti Federacije i Kantona. Kanton je nadležan za uspostavljanje i nadziranje policijskih snaga koje će imati jedinstvene federalne uniforme sa kantonalnim oznakama, utvrđivanje obrazovne politike, uključujući donošenje propisa o obrazovanju i osiguravanju obrazovanja, utvrđivanje i provođenje kulturne politike, utvrđivanje stambene politike, uključujući donošenje propisa koji se tiču uređivanja i izgradnje stambenih objekata, utvrđivanje politike regulisanja i osiguranja javnih službi, donošenje propisa o korištenju lokalnog zemljišta, uključujući zoniranje, donošenje propisa o unapređenju lokalnog poslovanja i dobrotvornih aktivnosti, utvrđivanje politike u vezi sa osiguranjem radija i televizije, uključujući donošenje propisa o osiguranju njihovog rada i izgradnje, finansiranje djelatnosti kantonalne vlasti ili njenih agencija opozivanjem, zaduživanjem ili drugim sredstvima, donošenje propisa o lokalnoj samoupravi.

Zakonodavnu vlast u Kantonu vrši Skupština Kantona, a izvršnu Vlada Kantona koju čine Premijer i 8 ministara.

Funkciju kantonalne uprave vrše ministarstva, zavodi, uprave i ustanove u skladu sa Zakonom o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave, kojim se određuje njihov djelokrug rukovođenja i druga pitanja od značaja za njihovo organiziranje i funkcionisanje.

Kantonalnim ministarstvima rukovodi ministar, a radom samostalnih zavoda, uprava i ustanova rukovode direktori.

Sredstva za rad kantonalnih organa uprave i ustanova kojima je povjereno izvršavanje kantonalne politike i kantonalnih propisa, utvrđuju se Budžetom Kantona.

Prosječan broj zaposlenih na osnovu radnih sati u revidiranoj godini iskazan u obrascu Posebni podaci o plaćama i broju zaposlenih je 4.951, a odnosi se na osnovno obrazovanje 2.217, Ministarstvo unutrašnjih poslova 1.174, srednje obrazovanje 888, ostale organe uprave 392 i pravosudne institucije 280.

Sjedište Vlade Kantona je u ulici Stanična broj 43 u Travniku.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su konsolidovani finansijski izvještaji Budžeta Srednjobosanskog kantona za 2010. godinu i usklađenost poslovanja ministarstava i drugih budžetskih korisnika u Kantonu sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije finansijskih izvještaja Budžeta Srednjobosanskog kantona za 2010. godinu je pribavljanje realne osnove da se na bazi pregleda finansijskih izvještaja i pripadajućih računa korisnika kantonalnog budžeta, u skladu sa usvojenim revizorskim standardima, izrazi mišljenje o tome da li su finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja budžeta, kao i da se izvrši procjena da li su rukovodioci institucija primjenjivali zakone i druge propise, koristili sredstva za odgovarajuće namjene, kao i da se ocjeni finansijsko upravljanje, funkcija interne revizije i sistem internih kontrola.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima, u decembru 2010. godine i julu 2011. godine.

Obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzoraka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom Budžeta Kantona za 2010. godinu konstatovali smo određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo sljedeće preporuke:

Potreban je jači i odgovorniji angažman rukovodnih struktura na usaglašavanju poslovanja sa zakonskim propisima i ciljevima poslovanja .

Prihode budžeta potrebno je realno planirati i sa istima uskladiti javnu potrošnju, što je Zakonom o budžetima u FBiH propisana obaveza svih učesnika u izradi, donošenju i korištenju budžetskih sredstava. Obaveze, odnosno rashode i opterećenja budžetskih pozicija stvarati samo ako su isti odobreni u okviru iznosa alociranog za budžetskog korisnika.

Poštovati odredbe Zakona o budžetima u FBiH u dijelu propisanih rokova kod pripreme i izrade budžeta, sadržaja prijedloga finansijskog plana, poduzimanja privremenih mjera, kao i izmjena i dopuna budžeta u slučaju kada se prihodi ne ostvaruju u planiranom iznosu.

Izvršenje budžeta uskladiti sa mjesečnim planovima novčanih tokova putem kojih se projiciraju sve uplate i isplate sa Jedinstvenog računa Trezora i utvrditi izvore za finansiranje deficita.

Potrebno je da Ministarstvo privrede definiira kriterije za utvrđivanje koncesijske naknade za eksploataciju mineralnih sirovina.

Poslovne događaje evidentirati na osnovu validne računovodstvene dokumentacije, a potraživanja evidentirati u skladu sa odredbama Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor.

Prihode od koncesijskih naknada koristiti za namjene kako je to definirano Zakonom o rudarstvu.

Potrebno je neutrošena namjenska sredstva evidentirati u skladu sa odredbama Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor u cilju istinitog iskazivanja ostvarenih prihoda u finansijskim izvještajima.

Rashode i izdatke priznavati u obračunskom periodu u kojem je obaveza za plaćanje i nastala u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH.

Dodatak na plaću po osnovu prekovremenog rada i rada u neradne dane obračunavati po propisanim stopama i do maksimalno propisanog broja sati, uz prethodno obezbjeđenu potrebnu dokumentaciju i samo za rad u organima uprave i ustanovama po nalogu rukovodioca.

Potrebno je da Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta uredi cjelovit sistem internih kontrola u dijelu zaprimanja dokumentacije putem protokola, te prethodne provjere iste prije obrade i plaćanja.

Popunjavanje radnih mjesta definiranih pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji vršiti na način utvrđen zakonskim propisima, a angažovanje po ugovorima vršiti za poslove koji nisu predviđeni navedenim pravilnicima.

Isplate naknada za rad u komisijama za obavljanje poslova koji su pravilnicima o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta predviđeni kao redovni poslovi ne mogu se isplaćivati.

U cilju efikasnijeg i racionalnijeg trošenja budžetskih sredstava, potrebno je da se budžetski korisnici pridržavaju odredbi Odluke Vlade, te da internim aktima utvrde način korištenja, pravljanja i kontrole utroška sredstava reprezentacije.

Potrebno je da Služba za zajedničke poslove uspostavi adekvatne evidencije o upotrebi vozila i vrši kontrolu utroška goriva u skladu sa Pravilnikom o korištenju službenih automobila za potrebe kantonalnih organa.

Odobrovanje putnih naloga uskladiti sa Uredbom o naknadama troškova za službena putovanja.

Potrebno je dosljedno poštovati odredbe Zakona o budžetima u dijelu stvaranja izdataka samo za namjene i do visine utvrđene u Posebnom dijelu budžeta.

Potrebno je transfere realizirati po unaprijed definiranim kriterijima, kako je to Zakonom o izvršenju budžeta i predviđeno.

Potrebno je obaveze za transfere odobrene odlukama Vlade iskazivati u Glavnoj knjizi u cilju istinitog i fer iskazivanja stanja u finansijskim izvještajima.

Potrebno je da nadležne institucije donesu Program razvoja i Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kako bi se stvorile pretpostavke da se prikupljena namjenska sredstva i utroše za namjene definirane spomenutim Zakonom.

Nabavke koje se finansiraju javnim novcem moraju se provoditi u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Usvojiti realan Plan nabavke roba, radova i usluga sa definiranim predmetom nabavke, procijenjenom vrijednosti nabavke i utvrđenim količinama.

Potrebno je popis sredstava, izvora sredstava, obaveza i potraživanja provoditi u skladu sa Pravilnikom o popisu sredstava i izvora sredstava, izvršavati usaglašavanje stanja konstatirano popisom sa stanjem iz računovodstvenih evidencija, kao i uspostaviti ažurne evidencije stalnih sredstava u cilju istinitog i fer iskazivanja istih u finansijskim izvještajima.

Sredstva Tekuće rezerve planirati i realizirati u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršenju budžeta Srednjobosanskog kantona, odnosno za hitne i nepredviđene izdatke koji se pojave tokom budžetske godine, u skladu sa kriterijima za upotrebu sredstava koje je potrebno donijeti, nakon dobivanja mišljenja Ministarstva finansija, te o raspolaganju sredstvima Tekuće rezerve podnositi propisane izvještaje.

4. NALAZI I PREPORUKE

4.1 Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja

Na osnovu izvršene revizije Konsolidovanih finansijskih izvještaja Budžeta kantona za 2010. godinu, a u sklopu iste i provjere da li je postupljeno po preporukama datim u prethodnim revizijama, ističemo da **nije postupljeno po preporukama** koje se odnose na slijedeće:

- donošenje Pravilnika o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod budžetskih korisnika, kao i osiguranje donošenja svih nedostajućih akata i dosljednu primjenu istih;
- uspostavljanje interne revizije u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o internoj reviziji budžetskih korisnika;
- planiranje budžetskih sredstava na osnovu relevantne dokumentacije i realnih potreba budžetskih korisnika u skladu sa Zakonom o izvršavanju budžeta Kantona;
- donošenje Budžeta u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH u dijelu donošenja propisanih akata u utvrđenim rokovima, utvrđivanja izvora za finansiranje deficita;

- usklađivanje izvršenja Budžeta sa mjesečnim planovima novčanih tokova putem kojih se projiciraju sve uplate i isplate sa Jedinственог računa Trezora;
- kontrolu valjanosti i tačnosti obračuna i isplate plaća i naknada, provođenje nadzora nad postavljenim kontrolama, te vršenje procjene uspješnosti kontrole obračuna i isplate plaća i naknada;
- uređivanje sistema internih kontrola u dijelu zaprimanja dokumentacije za obračun plaća od nižih potrošačkih jedinica i prethodnu provjeru dokumentacije od strane Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta;
- preispitivanje propisa i akata kojima je utvrđeno pravo na dodatak za posebne uslove rada ministru Ministarstva unutrašnjih poslova, i poduzimanje odgovarajućih aktivnosti;
- prethodno provođenje propisane procedure i obezbjeđenje potrebne dokumentacije prilikom obračuna dodataka na plaću (prekovremeni i noćni rad, rad vikendom i u vrijeme praznika), te vršenje obračuna i isplate samo za rad u organima uprave po nalogu rukovodioca;
- uspostavljanje adekvatne evidencije o upotrebi vozila te vršenje kontrole utroška goriva u skladu sa Pravilnikom o korištenju službenih automobila za potrebe kantonalnih organa od strane Službe za zajedničke poslove;
- evidentiranje izdataka po osnovu ugovora o djelu i izdataka za rad u komisijama na propisanim pozicijama u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i uspostavljanje evidencije o izvršenim isplatama članovima komisija kako bi iste bile u granicama limita određenih propisima;
- preispitivanje potrebe angažovanja vanjskih saradnika za odvijanje redovne nastave i potrebe angažovanja vanjskih saradnika ili zaposlenika za obavljanje finansijsko-računovodstvenih poslova i uspostavljanje jednoobrazne evidencije od strane ustanova osnovnog i srednjeg obrazovanja u saradnji sa resornim ministarstvom;
- osiguranje dokaza da je ugovoreni posao zaista i izvršen, te obezbijedenje izvještaja o izvršenom poslu na osnovu zaključenih ugovora o djelu;
- poduzimanje aktivnosti kako se redovni poslovi sistematizovani Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta ne bi obavljali na osnovu ugovora;
- donošenje pisanih procedura vezano za korištenje sredstava reprezentacije kojim bi definisali pravo, način korištenja i kontrola utroška ovih sredstava, a u cilju što efikasnijeg i racionalnijeg trošenja budžetskih sredstava za ove namjene;
- realizaciju transfera u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona;
- dosljednu primjenu Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH;
- donošenje Programa razvoja i Plana zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća;
- evidentiranje rashoda i izdataka u obračunskom periodu u kojem je obaveza za plaćanje i nastala u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH;
- utvrđivanje stvarnog stanja imovine, potraživanja i obaveza Kantona i usklađivanje stanja sredstava i njihovih izvora iskazanih u knjigovodstvu sa stanjem utvrđenim popisom, u skladu sa zakonskim propisima, i uspostavljanje evidencije stalnih sredstava u prihvatljivoj softverskoj aplikaciji za sve budžetske korisnike;
- knjigovodstveno evidentiranje nabavke stalnih sredstava danom nabavke, provođenje rashodovanja u skladu sa Računovodstvenim politikama za kantonalne budžetske korisnike i kantonalni trezor;
- utvrđivanje kriterija za upotrebu sredstava tekuće rezerve Budžeta, korištenje iste za hitne i nepredviđene izdatke u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona, te utvrđivanje obaveze podnošenja izvještaja o utrošku sredstava korisnicima istih;

Preporuke po kojima je djelimično postupljeno

- poštovanje odredbi Zakona o javnim nabavkama u BiH;
- dosljednu primjenu kantonalnog Zakona u rudarstvu i Zakona o koncesijama.

Preporuke po kojima su budžetski korisnici postupili :

- evidentiranje obaveze za usluge medicinskog vještačenja u momentu kada je obaveza za plaćanje nastala u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH;

- razrada kriterija za bodovanje projekata vezanih za dodjelu sredstava sa pozicije „Transfer-poticali privredi“ i primjena Programa utroška sredstava.

4.2 Sistem internih kontrola

Revizijom je izvršena procjena sistema internih kontrola, kako bi se utvrdila sposobnost istih da otkriju i spriječe pogrešna prikazivanja u finansijskim izvještajima. Odgovornost na uspostavi sistema internih kontrola je na menadžmentu, kao i implementacija i nadgledanje. Temelj funkcionalnog sistema internih kontrola je postojanje odgovarajućeg kontrolnog okruženja. Polazni osnov za uspostavu kontrolnog okruženja je donošenje internih akata o postupanjima svih uposlenih na realizaciji značajnih procesa rada.

Prema postojećim propisima, svi ministri i direktori upravnih organizacija i ustanova odgovorni su za računovodstvo, **unutrašnju kontrolu** i nadzor svojih ministarstava, uprava i ustanova uključujući i potrošačke jedinice u njihovoj nadležnosti. Takođe su odgovorni za uspostavljanje i održavanje sistema upravne i računovodstvene kontrole nad budžetima, odobrenim finansijskim planovima, naplatama prihoda i primitaka i budžetskim izdacima i isplata.

Zakonom o budžetima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje sistema internih kontrola donesenim od strane Federalnog ministarstva finansija, propisana je obaveza donošenja Pravilnika o internim kontrolama-internim kontrolnim postupcima za sve budžetske korisnike. Ovim Pravilnikom se trebaju utvrditi upravljački, administrativni, računovodstveni i kontrolni postupci, postupci informiranja, komunikacija, nadgledanja i procjena rizika.

Provedenom revizijom finansijskih izvještaja uočeni su propusti u poslovanju i neusaglašenost poslovanja sa propisima.

Planiranje i izvršenje budžeta nije usklađeno sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH u dijelu realnog planiranja prihoda, usklađivanja rashoda sa prihodima, poštovanja propisanih rokova. Izvršenje budžeta nije usklađeno sa mjesečnim planovima novčanih tokova putem kojih se projiciraju sve uplate i isplate sa Jedinstvenog računa Trezora, niti su utvrđeni izvori za finansiranje deficita.

Suprotno odredbama poglavlja III Uputstva o izvršavanju Budžeta sa Jedinstvenog računa u Ministarstvu finansija Kantona popunjavaju se obrasci za unos podataka u trezorski sistem za budžetske korisnike koji ne posjeduju radnu stanicu, što utiče na nedefinisano podjelu odgovornosti između Ministarstva finansija, odnosno trezora i budžetskih korisnika. Ovaj propust je posebno izražen kod realizacije transfera, jer isti nisu uneseni u sistem Glavne knjige u iznosu odobrenom od strane Vlade kantona.

Vrijednost imovine u objavljenim izvještajima nije tačno iskazana, niti se nad istom provode kontrolni postupci predviđeni zakonskim propisima. Također, nije izvršeno usklađivanje stanja imovine utvrđeno popisom sa stanjem iskazanim u knjigovodstvenim evidencijama, niti je dato adekvatno obrazloženje za rashodovanje određene imovine koja nije u cijelosti otpisana.

Nedostaci su uočeni prilikom provjere primjene Zakona o javnim nabavkama BiH, jer Služba za zajedničke poslove nabavku roba nije realno planirala i istu nije uskladila sa potrebama i zahtjevima budžetskih korisnika, te su nabavljene količine i vrijednosti znatno veće od planiranih, dok je Ministarstvo unutrašnjih poslova izvršilo podjelu predmeta nabavke, te izbjeglo primjenu nabavnog postupka utvrđenog Zakonom (otvoreni postupak).

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta nije vršilo kontrolu dokumentacije vezanu za obračun i isplatu plaća, dostavljene od strane škola, niti se vršila kontrola nakon izvršenog obračuna, što je u suprotnosti sa odredbama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji kojim su definisani navedeni poslovi.

Većina budžetskih korisnika nije donijela akte propisane Smjernicama za uspostavu i jačanje sistema internih kontrola, kojim bi se obezbijedili kontrolni postupci i način raspolaganja i trošenja javnih sredstava, kao ni pravilnike o internim kontrolama-internim kontrolnim postupcima, te budžetski korisnici nisu vršili procjenu rizika poslovanja za ključne procese, niti su predlagali mjere za uklanjanje uočenih nedostataka.

Kontrolne aktivnosti nisu adekvatno definisane u dijelu realizacije tekućih transfera, odnosno utvrđivanja kriterija i primjene istih prilikom odabira korisnika transfera i utvrđivanja visine sredstava, što je osnov za transparentno i namjensko trošenje sredstava. Nefunkcionisanje sistema internih kontrola ogleda se i prilikom provođenja nadzora nad namjenskim utroškom sredstava odobrenih tekućih transfera.

Poslovi dodjele koncesija, kao i poslovi nadzora nad korištenjem predmeta koncesije i izvršavanja obaveza plaćanja naknada za koncesije se obavljaju putem posebnih komisija, a ne u okviru nadležnih ministarstava što ima za posljedicu da resorna ministarstva ne raspolažu sa podacima o stanju u oblasti koncesija, iako su ovi poslovi u njihovoj isključivoj nadležnosti.

Nisu se dosljedno primjenjivale odredbe Pravilnika o korištenju službenih vozila, u dijelu vođenja propisanih evidencija, pređenoj kilometraži i kontroli utroška goriva i maziva prema utvrđenim normativima. Tromjesečno praćenje mjesečnih ograničenja troškova za mobilne telefone i sredstva reprezentacije, te prenošenje neutrošenog dijela sredstava iz prethodnog tromjesečja u naredno, sve do kraja godine, ne osigurava odgovarajući nivo kontrole jer ostavlja mogućnost priznavanja utroška u znatno većim iznosima od mjesečno dozvoljenih.

Kod većine budžetskih korisnika, suprotno propisima, za obavljanje redovnih poslova (uglavnom finansijsko-računovodstvenih) angažovani su vanjski saradnici.

Obzirom na konstatirane propuste tokom ove, a i ranijih revizija mišljenja smo da bi se trebao posvetiti veći značaj uspostavljanju kontrolnog okruženja i kontrolama u cilju preventivnog djelovanja na otklanjanju propusta u radu svih budžetskih korisnika.

Potreban je jači i odgovorniji angažman rukovodnih struktura na usaglašavanju poslovanja sa zakonskim propisima i ciljevima poslovanja.

4.3 Budžet za 2010. godinu

Budžet kantona za 2010. godinu u iznosu od 159.432.000 KM usvojen je 30.12.2009. godine. U okviru ukupnih prihoda planirano je 8.000.000 KM po osnovu domaćeg finansiranja i 4.312.000 KM neraspoređenog viška prihoda i rashoda.

Vlada Kantona je 30.09.2010. godine utvrdila Prijedlog izmjena i dopuna Budžeta u iznosu od 156.562.000 KM i isti je u prilogu akta od 05.10.2010. godine na razmatranje i usvajanje dostavljen Skupštini Kantona. Ministarstvo finansija je plan novčanih tokova i operativni plan za četvrti kvartal sačinilo na osnovu navedenog Prijedloga izmjena i dopuna budžeta Kantona, iako isti od strane Skupštine nikada nije usvojen.

Procedura izmjena i dopuna Budžeta za 2010. godinu ponovo je pokrenuta u decembru, i tek 24.02.2011. godine Skupština Kantona usvojila je Izmjene i dopune Budžeta u iznosu od 159.932.000 KM. Planirani iznosi domaćeg finansiranja i neraspoređenog viška prihoda i rashoda ostali su na nivou prvobitno planiranih.

U Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta planirani prihodi i primici iskazani su u iznosu od 147.620.000 KM, koliko je Izmjenama i dopunama Budžeta i planirano, a isti su ostvareni u iznosu od 144.689.932 KM, što je u odnosu na plan manje za 2.930.068 KM. Ostvareni rashodi i izdaci u revidiranoj godini iznosili su 146.618.721 KM, te je višak rashoda nad prihodima iskazan u iznosu od 1.928.789 KM. U revidiranoj godini rashodi i izdaci, kao i prihodi i primici imali su trend rasta. Primanja uposlenih koji se finansiraju iz budžeta sa pripadajućim porezima i doprinosima povećana su u odnosu na prethodnu godinu za 3,6 miliona KM, a također je i prosječan broj uposlenih u odnosu na prethodnu godinu veći za 101 uposlenika.

Budžetom Kantona za 2010. godinu, kao i Izmjenama i dopunama istog, planirano je slijedeće:

Red. broj	Opis	Budžet za 2010. godinu	Izmjene i dopune Budžeta za 2010. godinu	Index (4/3)
1	2	3	4	5
I UKUPNI PRIHODI, PRIMICI I FINANSIRANJE		159.432.000	159.932.000	100,31
1.	Porezni prihodi	129.752.000	131.806.400	101,58
2.	Neporezni prihodi	14.868.000	13.284.620	89,35
3.	Tekuće potpore	2.500.000	2.528.980	101,16

4.	Finansiranje	8.000.000	8.000.000	100,00
5.	Neraspoređeni višak prihoda i rashoda	4.312.000	4.312.000	100,00
II UKUPNI RASHODI		159.432.000	159.932.000	100,31
1.	Bruto plaće, naknade i doprinosi	94.889.470	97.968.770	103,25
2.	Izdaci za materijal i usluge	15.427.130	15.985.564	103,62
3.	Tekući transferi	38.935.200	38.762.884	99,56
4.	Izdaci za kamate i ostale naknade	3.000	133.700	4456,67
5.	Kapitalni izdaci	8.677.200	7.069.262	81,47
6.	Tekuća rezerva	1.500.000	11.820	0,79

Provedenom revizijom uočili smo da se rukovodne strukture nisu pridržavale odredbi članova 4., 22., 23. i 31. Zakona o budžetima u FBiH kojima je uređeno planiranje, izrada, donošenje i izvršavanje budžeta kantona, obzirom na slijedeće:

Sredstva po osnovu domaćeg finansiranja u iznosu od 8.000.000 KM nije bilo realno planirati, naročito u situaciji kada su Izmjene i dopune Budžeta za 2010. godinu usvojene tek krajem februara 2011. godine, a također za korištenje navedenih sredstava prema preporukama Federalne Vlade bilo je neophodno ispuniti određene uvjete postavljene od strane MMF-a.

Vlada Kantona je 11.11.2010. godine donijela Odluku o unutrašnjoj preraspodjeli izdataka i izvršeno je umanjeње sredstava Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta u iznosu od 982.900 KM sa pozicije nabavka građevina, a za isti iznos povećane su različite pozicije školskih ustanova. Kao primjer navodimo da je za nabavku građevina 120.000 KM doznačeno SŠ Novi Travnik, za rekonstrukciju i investiciono održavanje Prvoj OŠ Bugojno doznačeno je 35.000 KM, OŠ Berta Kućera 30.000 KM, OŠ 13 Septembar Jajce 25.200 KM, OŠ Braća Jezerčić 25.000 KM, OŠ Voljevac 60.000 KM (za rekonstrukciju krova). Obzirom na navedeno, te potrebno vrijeme za provedbu postupka izbora najpovoljnijeg izvođača radova, ne može se potvrditi opravdanost preraspodjele i utroška ovih sredstava, kao ni samo planiranje istih na poziciji resornog ministarstva.

Budžet Kantona za 2010. godinu izvršavao se na osnovu plana alokacija raspoloživih budžetskih sredstava korisnicima i tromjesečnog plana novčanih tokova, koje je sačinjavalo Ministarstvo finansija. Nedostajuća sredstva za realizaciju operativnog plana za period I-VI 2010. godine iskazana u planu novčanih tokova za II kvartal 2010. godine iznosila su 20.449.910 KM, u planu novčanih tokova za III kvartal ista su iznosila 9.763.112 KM, dok su u planu novčanih tokova za IV kvartal ukupna nedostajuća sredstva za period I-XII 2010. godine iskazana u iznosu od 12.292.405 KM. Obzirom na navedeno, a kako se blagovremeno nisu poduzimale mjere na uravnoteženju prihoda i rashoda, niti je vršeno obustavljanje izvršavanja rashoda, može se zaključiti da se nisu poštovale odredbe članova 22. i 23. Zakona o budžetima u FBiH. Također, ne može se potvrditi da je Ministarstvo finansija vršilo potrebne analize, pripremalo prijedlog plana novčanih tokova, te tromjesečno i mjesečno budžetsko izmirenje obaveza utvrđivalo u skladu sa likvidnosti budžeta i preuzetim obavezama budžetskih korisnika, odnosno do visine planirane u godišnjem finansijskom planu budžetskog korisnika, što je suprotno odredbama člana 35. Zakona o budžetima u FBiH.

Navedeno potvrđuje i donošenje Izmjena i dopuna Budžeta Kantona tek krajem februara 2011. godine, kojim su pokrivena nastala prekoračenja budžeta, kao i način planiranja i korištenja sredstava Tekuće rezerve jer je ista Budžetom planirana 1.500.000 KM, Izmjenama i dopunama Budžeta utvrđena je u iznosu od 11.820 KM, dok ukupna realizacija iznosi 1.718.180 KM. Obzirom na navedeno, može se zaključiti da se postupalo suprotno odredbama člana 31. Zakona o budžetima u FBiH, jer budžetskim korisnicima nije dozvoljeno stvaranje obaveza, odnosno rashoda ili opterećenja budžetskih pozicija, ako ti rashodi ili opterećenja budžetskih pozicija nisu odobreni u okviru iznosa alociranog za budžetskog korisnika. Također, Zakonom o izvršavanju budžeta Kantona za 2010. godinu nisu utvrđeni prioriteti u izvršavanju Budžeta.

U postupku revizije utvrđeno je da su pojedini budžetski korisnici postupali suprotno odredbama člana 12. Zakona o izvršavanju Budžeta Kantona za 2010. godinu, obzirom da nisu dostavljali mjesečne finansijske planove (Općinski sud Travnik i Druga Osnovna škola Bugojno).

Nisu poštovane odredbe Zakona o budžetima u FBiH u dijelu izrade Dokumenta okvirnog budžeta, kao i rokova za pripremu i izradu budžeta što može imati uticaja na potrebno vrijeme za planiranje i kontrolu zahtjeva budžetskih korisnika za sredstvima

budžeta. Ministarstvo finansija je 14.08.2009. godine donijelo Uputstvo za izradu Nacrta Budžeta Kantona za 2010. godinu sa utvrđenim rokom za dostavu budžetskih zahtjeva do 31.08.2009. godine, a je Dokument okvirnog budžeta od strane Vlade usvojen 22.10.2009. godine. U postupku revizije utvrđeno je da se većina budžetskih korisnika nije pridržavala instrukcija, datih od strane Ministarstva finansija, u dijelu poštovanja ostavljenih rokova i sačinjavanja obrazloženja financijskog plana i predviđenih potreba.

Prihode budžeta potrebno je realno planirati i sa istima uskladiti javnu potrošnju, što je Zakonom o budžetima u FBiH propisana obaveza svih učesnika u izradi, donošenju i korištenju budžetskih sredstava. Obaveze, odnosno rashode i opterećenja budžetskih pozicija stvarati samo ako su isti odobreni u okviru iznosa alociranog za budžetskog korisnika.

Poštovati odredbe Zakona o budžetima u FBiH u dijelu propisanih rokova kod pripreme i izrade budžeta, sadržaja prijedloga financijskog plana, poduzimanja privremenih mjera, kao i izmjena i dopuna budžeta u slučaju kada se prihodi ne ostvaruju u planiranom iznosu.

Izvršenje budžeta uskladiti sa mjesečnim planovima novčanih tokova putem kojih se projiciraju sve uplate i isplate sa Jedinstvenog računa Trezora i utvrditi izvore za finansiranje deficita.

4.4 Prihodi i primici Budžeta Kantona za 2010. godinu

U konsolidovanim finansijskim izvještajima i Izvještaju o izvršenju Budžeta za 2010. godinu, ukupno ostvareni prihodi i primici iskazani su u iznosu od 144.700.417 KM, a struktura istih sa indeksima ostvarenja, data je u sljedećem tabelarnom pregledu:

R. br	Opis	Budžet za 2010. godinu	Izmjene i dopune Budžeta za 2010. godinu	Ostvareno u 2009. godini	Ostvareno u 2010. godini	Index (6/4)
1	2	3	4	5	6	7
	Prihodi, primici i financiranje A+B	155.120.000	155.620.000	138.810.909	144.700.417	92,98
A.	Prihodi i primici (od 1 do 4)	147.120.000	147.620.000	132.810.909	144.700.417	98,02
1.	Porezni prihodi	129.752.000	131.806.400	118.980.529	131.670.638	99,90
1.1.	Porez na dobit pojed i poduzeća	5.000.000	6.300.000	5.900.233	5.932.992	94,17
1.2.	Porez na plaću i radnu snagu	1.100.000	1.750.000	1.409.311	1.707.535	97,57
1.3.	Porezi građana	664.000	733.000	584.968	592.099	80,78
1.4.	Porez na dohodak	7.965.000	8.955.000	7.723.101	8.352.617	93,27
1.5.	Indirektni porezi	114.972.000	114.000.000	102.405.040	114.434.881	100,38
1.6.	Ostali porezi	51.000	68.400	957.876	650.514	951,04
2.	Neporezni prihodi	14.868.000	13.284.620	11.333.951	11.212.466	84,40
2.1.	Prihod od poduzetnič. aktivnosti	4.619.000	3.103.100	616.444	666.991	21,49
2.2.	Naknade i takse i posebne naknade	8.448.000	8.515.520	9.179.909	9.153.893	107,50
2.3.	Novčane kazne	1.801.000	1.666.000	1.537.598	1.391.582	83,53
3.	Potpore	2.500.000	2.528.980	2.482.236	1.806.828	71,44
4.	Kapitalni primici (prod. st sr.)	0	0	14.193	10.485	
B.	Finansiranje	8.000.000	8.000.000	6.000.000	0	

Najveće odstupanje u odnosu na plan je iskazano na poziciji ostalih poreza (ostvarenje 951%), prihodi od poduzetničke aktivnosti (ostvarenje 21%), primljene potpore (ostvarenje 71%) i porezi građana (ostvarenje 81%).

Prema podacima Raspodjele javnih prihoda na korisnike Budžeta za 2010. godinu (B2 obrada) **prihodi od koncesija** su ostvareni u iznosu 298.982 KM, dok su općinama raspoređeni u iznosu 448.473 KM (Zakonom o koncesijama kantona je predviđeno da se ovi prihodi dijele u omjeru 40% budžetu Kantona a 60% budžetu općina na čijem području se nalazi predmet koncesije).

Prema podacima Komisije za nadzor nad korištenjem predmeta koncesije iskazani su ostvareni prihodi od koncesija u iznosu 844.996 KM i u odnosu na podatke iz finansijskih izvještaja veći su za 97.541 KM (izvještaj rađen zaključno sa 26.01.2011. godine). Struktura ostvarenih prihoda po podacima komisije je: prihodi od eksploatacije mineralnih sirovina 460.487 KM, prihodi od eksploatacije voda 356.721 i zatezne kamate za neredovno plaćanje 27.788 KM. Prema

podacima Komisije za nadzor na dan 31.12.2010. godine egzistiralo je 26 ugovora o koncesiji mineralnih sirovina i 34 ugovora o koncesiji voda.

Vlada Kantona je donijela Odluku o visini naknade za dodjelu koncesija za istraživanje i eksploataciju mineralnih resursa, prema kojoj je naknada za iskopane mineralne sirovine utvrđena u rasponu vrijednosti. Navedenom Odlukom je utvrđeno i da će Komisija za dodjelu koncesija utvrđivati visinu naknade na osnovu kriterija donesenih od strane Ministarstva privrede. Navedeni kriteriji za utvrđivanje visine naknade za dodjelu koncesija nisu doneseni. Uvidom u dokumentaciju je utvrđeno da je za isti predmet koncesije definirana različita koncesijska naknada. Ne definiranje kriterija za određivanje visine koncesijske naknade ima za posljedicu mogućnost pogodovanja određenim koncesionarima a samim tim i sklapanje štetnih ugovora za Kanton. Vlada je 30.04.2010. godine donijela Odluku o prosječnoj prodajnoj cijeni jedinice mjere pojedinih mineralnih sirovina koje služe kao osnovica za obračun naknade za koncesiju, kojom je definirano da se koncesijska naknada utvrđuje u visini od najmanje 3% utvrđene prosječne prodajne cijene.

Utvrđivanje obaveza kao i praćenje izmirenja obaveza plaćanja naknade za koncesiju obavlja Komisija za nadzor nad korištenjem predmeta koncesije formirana rješenjem ministra Ministarstva finansija. Članom 14. potpisanih ugovora za mineralne sirovine je definirano da Komisije kvartalno utvrđuje obaveze na osnovu dokumentacije dostavljene od strane korisnika koncesije, dok se godišnje usaglašavanje obaveza utvrđuje putem geodetskih snimaka za mineralne sirovine. Tokom revizije nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrđivala da je vršeno usaglašavanje eksploatiranih količina mineralnih sirovina temeljem geodetskih premjera.

Potraživanja po osnovu ugovora o koncesijama se unose u sistem Glavne knjige na osnovu Izvještaja o radu Komisije za nadzor nad korištenjem predmeta koncesije i izvršenjem obaveza plaćanja naknada za koncesije. Provedenom revizijom se ne može potvrditi da je Izvještaj komisije validan dokument za knjiženje poslovnog događaja u sistemu Glavne knjige. Također, uvidom u pregled pojedinačnih potraživanja za koncesije je utvrđeno da nije postupljeno u skladu sa odredbama Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor u dijelu evidentiranja potraživanja starijih od 6 mjeseci na poziciji sumljivih i spornih potraživanja.

Zakonom o rudarstvu je utvrđeno da najmanje 50% sredstava od naknade po osnovu koncesija Kanton i općine moraju koristiti za finansiranje geoloških istraživanja, za zaštitu i unapređivanje okoline, za finansiranje projekata razvoja i za druge namjene u skladu sa Zakonom. Tokom revizije nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrđivala da je Kanton postupio u skladu sa spomenutim Zakonom.

Potrebno je da Ministarstvo privrede definira kriterije za utvrđivanje koncesijske naknade za eksploataciju mineralnih sirovina.

Poslovne događaje evidentirati na osnovu validne računovodstvene dokumentacije, a potraživanja evidentirati u skladu sa odredbama Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor.

Prihode od koncesijskih naknada koristiti za namjene kako je to definirano Zakonom o rudarstvu.

Provedenom revizijom je utvrđeno da se ne vodi propisana evidencija prikupljenih a nerealiziranih **namjenskih sredstava**, obzirom da se ista nisu preknjižila na kraju godine na poziciju razgraničenih prihoda, sukladno odredbama Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor. Zbog navedenog se ne može potvrditi vjerodostojnost iskazanih prihoda u 2010. godini u finansijskim izvještajima.

Potrebno je neutrošena namjenska sredstva evidentirati u skladu sa odredbama Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor u cilju istinitog iskazivanja ostvarenih prihoda u finansijskim izvještajima.

4.5 Tekući rashodi

U Konsolidovanom izvještaju o izvršenju Budžeta Kantona za 2010. godinu, ukupno ostvareni rashodi i izdaci u 2010. godini, iskazani su 146.618.721 KM, što je u odnosu na odobreni Budžet od 159.920.180 KM manje za 13.301.459 KM.

Struktura rashoda i izdataka, prikazana je u sljedećoj tabeli:

R. br.	Vrsta rashoda	Izmjene i dopune Budžeta za 2010. godinu	Izvršenje Budžeta za 2009. godinu	Izvršenje Budžeta za 2010. godinu	Index (5/3)	Index (5/4)
1	2	3	4	5	6	7
UKUPNO (A+B)		159.920.180	147.121.151	146.618.721	91,68	99,66
A. UKUPNO RASHODI I IZDACI (I+II)		159.920.180	141.121.151	146.618.721	91,68	103,90
I TEKUĆI IZDACI (a+b+c+d)		152.850.918	137.559.531	142.753.619	93,39	103,78
a) Plaće, naknade i doprinosi (1 do 3)		97.968.770	94.326.732	97.946.796	99,98	103,84
1.	Bruto plaće i naknade	73.515.400	71.793.023	73.510.426	99,99	102,39
2.	Naknade troškova zaposlenih	15.993.900	14.278.610	15.988.820	99,97	111,98
3.	Dopr. poslodavca i ost. dopri.	8.459.470	8.255.099	8.447.550	99,86	102,33
b) Izdaci za materijal i usluge (4 do 12)		15.985.564	15.122.877	15.762.340	98,60	104,23
4.	Putni troškovi	349.300	304.421	324.428	92,88	106,57
5.	Izdaci za energiju	3.910.370	3.648.566	3.889.694	99,47	106,61
6.	Izdaci za komunalne usluge	1.747.980	1.624.819	1.725.707	98,73	106,21
7.	Nabavka materijala	1.977.800	2.045.624	1.947.497	98,47	95,20
8.	Usluge prijevoza i goriva	757.750	718.527	738.779	97,50	102,82
9.	Unajmljivanje imov. i opreme	580.684	574.128	574.628	98,96	100,09
10.	Izdaci za tekuće održavanje	1.035.500	981.556	1.016.646	98,18	103,57
11.	Osiguranje, bankarske usl.	511.600	512.764	478.511	93,53	93,32
12.	Ugovorne usluge	5.114.580	4.712.472	5.066.450	99,06	107,51
c) Tekući grantovi (13 do 18)		38.762.884	28.109.922	28.910.943	74,58	102,85
13.	Grant. drugim nivoima vlade	6.772.020	7.028.831	6.733.545	99,43	95,80
14.	Grantovi pojedincima	16.778.880	14.096.490	15.214.118	90,67	107,93
15.	Grantovi nep. organizacijama	2.388.304	1.362.220	2.385.280	99,87	175,10
16.	Subvencije javnim preduzećima	4.124.310	3.565.958	4.012.516	97,29	112,52
17.	Subvencije privatnim preduzećima	34.790			0,00	
18.	Ostali grantovi – povrat i drugo	8.664.580	2.056.423	565.484	6,53	27,50
d) Izdaci za kamate i ostale naknade		133.700	0	133.540	99,88	
II KAPITALNI IZDACI (19 do 22)		7.069.262	3.561.620	3.865.102	54,67	108,52
19.	Nabavka građevina	3.196.085	873.627	126.161	3,95	14,44
20.	Nabavka opreme	1.639.730	1.344.669	1.576.941	96,17	117,27
21.	Nabavka ostalih stalnih sredstava	6.000	15.000	6.000	100,00	
22.	Rekon. i investic. održ.	2.227.447	1.328.324	2.156.000	96,79	162,31
B. FINANSIRANJE		0	6.000.000	0		

4.5.1 Bruto plaće i naknade troškova zaposlenih

Na ime troškova zaposlenih koji primaju plate i druga primanja iz budžetskih sredstava iskazan je iznos od 97.946.796 KM. Od navedenog iznosa na ime plata i pripadajućih poreza i doprinosa odnosi se 81.957.976 KM, a na ime naknada troškova zaposlenih (topli obrok, regres, prevoz na posao i sa posla, jubilarne nagrade, jednokratne novčane pomoći) 15.988.820 KM. Ovi izdaci povećani su u odnosu na prethodnu godinu za 3.620.064 KM, jer u istoj nisu iskazani svi troškovi perioda.

Iskazani trošak odnosi se na 5.242 zaposlenih, što je prosječan broj na bazi radnih sati koji je dostavljen u postupku revizije i isti je znatno veći od 4.809 što je planirano Budžetom, odnosno 4.949 planirano Izmjenama i dopunama budžeta. Prosječan broj zaposlenih iskazan u obrascu Posebni podaci o plaćama i broju zaposlenih je 4.951 pogrešno je iskazan, jer se odnosi na broj zaposlenih u decembru u momentu izrade izvještaja.

Uvid u obračun i isplatu plaća i naknada izvršen je sa ciljem provjere poduzetih internih kontrola od strane ovlaštenih i usaglašenosti obračuna sa primjenjivim propisima.

Provedenom revizijom uočili smo sljedeće:

Topli obrok za period oktobar-decembar 2009. godine u ukupnom iznosu od 2.198.000 KM, teretio je troškove 2010. godine, te navedeni izdatak nije evidentiran u periodu u kojem je i nastao.

Provedenom revizijom utvrđena je neusklađenost internih propisa vezano za uvećanje plaće po osnovu prekovremenog rada. Pravilnicima o plaćama budžetskih korisnika navedeni dodatak utvrđen je u iznosu od 30% od bruto satnice, dok je Pravilima obračuna i isplate plaća, naknada i drugih materijalnih prava koja nemaju karakter plaće po ovom osnovu propisano uvećanje od 50% što se u revidiranoj godini i primjenjivalo.

U Ministarstvu finansija nisu se provodile potrebne kontrolne aktivnosti u skladu sa primjenjivim propisima jer je utvrđeno da se uvećanje plaće po osnovu rada u neradne dane vršilo po stopi od 50%, što je suprotno odredbama Pravilnika o plaćama i Pravilima obračuna i isplate plaća. Pomenutim propisima utvrđeno je da se osnovna plaća za rad u neradne dane uvećava 30%, te se može zaključiti da je izvršen pogrešan obračun i da je uvećanje plaće isplaćeno više od propisanog. Također, u martu 2010. godine, Ministarstvo finansija je na osnovu rješenja o prekovremenom radu, koja su donesena nakon obavljenog rada, izvršilo obračun i isplatu prekovremenog rada i rada u neradne dane, bez da je isti iskazan u evidenciji prisustva na radu.

Odlukom premijera Vlade Kantona od 19.04.2010. godine odobrena je isplata ministrici obrazovanja, nauke, kulture i sporta od 70% mjesečne neto plaće za obavljanje poslova ministra finansija. Ministrica finansija po ovlaštenju je obračunskoj službi Ministarstva finansija 26.04.2010. godine uputila nalog da se procenat uvećanja plaće po naprijed navedenoj Odluci uveća za iznos poreza na dohodak. Ovakav obračun i isplata vršeni su u periodu od 23.02. do 03.09.2010. godine, i isti su u suprotnosti sa odredbama Zakona o porezu na dohodak, a u konačnici su uticali na neosnovano uvećanje sredstava za isplatu.

Na osnovu rješenja Općinskog suda Kiseljak, za rad u neradnu subotu i druge radne dane, uposlenicima je izvršen obračun i isplata naknade plaće uvećana za 50%. Obzirom da u postupku revizije nije dostavljena evidencija o radnom vremenu, nismo se mogli uvjeriti da je evidentirani rad i prekovremeni, te se ne može potvrditi da je uvećanje plaće izvršeno u skladu sa propisima.

Uvidom u dokumentaciju kod **srednjih i osnovnih škola** utvrđeno je da su iste u revidiranoj godini po osnovu prekovremenog (honorarnog rada) isplatile 1.083638 KM. Obračun navedenih sati vršen je uz uvećanje osnovne plaće za 50%.

Resorno Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta nije uspostavilo adekvatan sistem interne kontrole prilikom prijema i obrade dokumentacije, što je rezultiralo većim odlivom budžetskih sredstava i kršenju odredbi Zakona o radu.

U postupku revizije, utvrđeno je da se pojedine škole nisu pridržavale uputstva Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta, donesenog 27.03.2009. godine, a koje se odnosi na obračun i isplatu maksimalno deset sati sedmično (40 mjesečno) po osnovu honorarnog rada nastavnog osoblja (Srednja muzička škola Novi Travnik, Mješovita srednja tehnička škola Travnik, Srednja škola Vitez). Mješovita srednja tehnička škola Travnik obračun i isplatu prekovremenih sati u januaru 2010. godine izvršila je za honorarni rad izvršen u periodu 10-12 2009. godine, u ukupnom neto iznosu od 892 KM, te isti nije evidentiran u periodu kada je obaveza i nastala.

Također, utvrđeno je da su ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja bez adekvatne evidencije i dokaza o izvršenom prekovremenom radu vršile obračun i isplatu za obavljanje nenastavnih poslova. Na navedeni način u školama su se obavljali poslovi sekretara, finansijsko računovodstveni poslovi vezano za godišnji obračun, poslovi popisne komisije, ali i poslovi sindikalnih povjerenika koji ne čine osnovnu djelatnost ustanova.

Rashode i izdatke priznavati u obračunskom periodu u kojem je obaveza za plaćanje i nastala u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH.

Dodatak na plaću po osnovu prekovremenog rada i rada u neradne dane obračunavati po propisanim stopama i do maksimalno propisanog broja sati, uz prethodno obezbjeđenu potrebnu dokumentaciju i samo za rad u organima uprave i ustanovama po nalogu rukovodioca.

Potrebno je da Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta uredi cjelovit sistem internih kontrola u dijelu zaprimanja dokumentacije putem protokola, te prethodne provjere iste prije obrade i plaćanja.

4.5.2 Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za materijal i usluge iskazani su u iznosu od 15.762.340 KM i većim dijelom se odnose na ugovorene usluge 5.066.450 KM, izdatke za energiju 3.889.694 KM, nabavku materijala 1.947.497 KM, izdatke za komunalne usluge 1.725.707 KM i izdatke za tekuće održavanje 1.016.646 KM. U okviru ugovorenih usluga (5.066.450 KM) najznačajni su izdaci po osnovu ugovora o djelu (1.178.417 KM), naknade za rad u komisijama (565.030 KM), ostale nespomenute usluge (348.439 KM), troškovi reprezentacije (292.796 KM), naknade skupštinskim zastupnicima (237.483 KM) i troškovi advokata u postupku (220.068 KM).

Izdaci po osnovu **ugovora o djelu** ostvareni su kod ustanova srednjeg (947.061 KM) i osnovnog obrazovanja (212.896 KM). Provedenom revizijom utvrđeno je da su se izdaci stvarali u skladu sa zaključenim ugovorima sa vanjskim saradnicima i zaposlenicima za održavanje redovne nastave i polaganje vanrednih ispita, ali i za obavljanje finansijsko-računovodstvenih poslova i izradu periodičnih i godišnjih obračuna, administrativnih, te poslova održavanja higijene. Također, i sudovi su angažovali vanjske saradnike za obavljanje poslova koji su predviđeni pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta (poslovi u pisarni, daktilografski poslovi, održavanje higijene, i sl.). Način obračuna ove naknade uposlenicima nije usklađen sa odredbama Zakona o porezu na dohodak, jer naknada nije imala tretman plaće. Obzirom da najveći dio poslova za koje su angažovani vanjski saradnici predstavlja redovne poslove budžetskih korisnika, ne može se potvrditi osnovanost i opravdanost ovih isplata.

Popunjavanje radnih mjesta definiranih pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji vršiti na način utvrđen zakonskim propisima, a angažovanje po ugovorima vršiti za poslove koji nisu predviđeni navedenim pravilnicima.

Izdaci za rad komisija su iskazani u iznosu 565.030 KM i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 154.509 KM ili 37,64 %. Najvećim dijelom (249.768 KM) evidentirani su kod Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta, po osnovu isplata vanjskim saradnicima angažovanim u komisijama za polaganje vozačkih ispita. Naknade po osnovu rada u komisijama nisu se isplaćivale u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dohodak, i nisu imale tretman plaće.

Provedenom revizijom utvrđeno je da su pojedini budžetski korisnici vršili obračun i isplatu naknade za rad u komisijama **za obavljanje poslova koji predstavljaju redovne poslove** istih, te se ne može potvrditi osnovanost isplata ove naknade. Kao primjer, navodimo isplate timu za upravljanje promjenama u implementaciji Programa standarda radnog učinka i komisiji za monitoring u implementaciji Projekta Svjetske banke za zemljišno knjižnu administraciju kod Općinskog suda Travnik, stručnom timu za održavanje web stranice sa 9 zaposlenih, timu za podršku korisnicima sudskih usluga, timu za upravljanje promjenama za rad na implementaciji i evaluaciji USAID/JSDP Evropskih standarda radnog učinka, timu za rad u Evropskoj mreži pilot sudova, komisiji za prijem donirane opreme, komisiji za ažuriranje svih evidencija za izradu Godišnjeg izvještaja o radu suda za 2010. godinu, komisiji za prijem kancelarijskog materijala, komisiji za prijem nabavljene opreme i lož ulja kod Kantonalnog suda Novi Travnik, komisiji za nadzor izvršenja obaveza korisnika koncesija kod Ministarstva finansija, komisiji za tehnički pregled kod Ministarstva prostornog uređenja, obnove i povratka i Ministarstva šumarstva, poljoprivrede i vodoprivrede, koje je isplate vršilo i komisiji za odabir projekata i realizaciju korištenja sredstava za osposobljavanje zemljišta za poljoprivrednu proizvodnju u 2010. godini i komisiji za utvrđivanje uzroka štete i procjenu vrijednosti nastale štete. Kantonalna uprava za šumarstvo vršila je isplate komisiji za ocjenu opravdanosti uslova i postupka za zamjenu šuma i šumskog zemljišta pri čemu iznos od 2.279 KM nije evidentiran u periodu kada je trošak nastao, obzirom da je posao obavljen 2008. godine. Kantonalna uprava za boračko invalidsku zaštitu isplate je vršila komisiji za rješavanje socijalno-statusnih pitanja (dodjela stipendija, stambeno zbrinjavanje, liječenje).

U postupku revizije uočeno je da su budžetski korisnici utvrđivali različit iznos naknade članovima komisija za obavljanje redovnog popisa sredstava i obaveza sa 31.12.2009. godine, te da su najviši iznosi po ovom osnovu evidentirani u Ministarstvu finansija.

Na ovoj poziciji, suprotno propisanom kontnom okviru, većina budžetskih korisnika evidentirala je obaveze nastale na osnovu zaključenih ugovora o djelu i ugovora o privremenom i

povremenom obavljanju poslova za poslove koji predstavljaju redovne poslove organa uprave, zbog čega se ne može potvrditi osnovanost angažovanja vanjskih saradnika za njihovo obavljanje. Navedeno je rezultiralo većim trošenjem javnih sredstava od potrebnog kod Ministarstva finansija (poslovi popisa i izrade završnog računa), Ministarstva privrede (poslovi izrade godišnjeg finansijskog izvještaja za 2009. godinu na osnovu ugovora koji je zaključen tek 25.02.2010. godine), Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta (poslovi iz oblasti kulture, sporta i informisanja, poslovi u materijalno-finansijskom odjelu, poslovi organizovanja i vođenja rada autoškola i vozačkih ispita), Kantonalne uprave za boračko invalidsku zaštitu (poslovi revizije zaduženih predmeta, poslovi revizije ljebarske komisije, poslovi revizije prvostepenih rješenja), Kantonalnog zavoda za urbanizam, prostorno uređenja i zaštitu kulturno-istorijskog naslijeđa (poslovi izrade godišnjeg finansijskog izvještaja).

Isplate naknada za rad u komisijama za obavljanje poslova koji su pravilnicima o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta predviđeni kao redovni poslovi ne mogu se isplaćivati.

Usluge reprezentacije iskazane su u iznosu od 292.796 KM, a regulisane su Odlukom Vlade Kantona kojom su definisani korisnici, mjesečna visina sredstava za ove namjene i tromjesečno praćenje navedenih izdataka, ali istom nije definisan način pravdanja nastalih izdataka. Utvrđeno je da budžetski korisnici, izuzev Ministarstva finansija i Ministarstva unutrašnjih poslova, nisu donijeli interne akte kojim bi detaljnije definisali pravo, način korištenja, povod stvaranja izdataka reprezentacije, kao i kontrolu utroška navedenih sredstava.

Najveći dio odabranog uzorka odnosi se na plaćanje ugostiteljskih usluga za koje nisu priložene specifikacije izvršene usluge, niti je naveden povod nastanka izdataka. Prilikom kupovine poklona nisu donesene odluke rukovodioca o kupovini poklona, nije naveden povod kupovine, ne vode se evidencije datih poklona, a vrijednost istih prelazi utvrđenih 100 KM po poklonu. Obzirom na naprijed navedeno dovodi se u pitanje opravdanost utroška sredstava za iskazane namjene.

U cilju efikasnijeg i racionalnijeg trošenja budžetskih sredstava, potrebno je da se budžetski korisnici pridržavaju odredbi Odluke Vlade, te da internim aktima utvrde način korištenja, pravdanja i kontrole utroška sredstava reprezentacije.

Izdaci za prevoz i gorivo ostvareni su u iznosu 738.779 KM. Način korištenja službenih automobila u vlasništvu Kantona, izuzev motornih vozila Ministarstva unutrašnjih poslova, regulisan je Pravilnikom o korištenju službenih automobila za potrebe kantonalnih organa vlasti. Istim je propisano da na osnovu odobrenja za korištenje službenog automobila, službenik Službe za zajedničke poslove organa izdaje putni nalog za vožnju i vodi propisane evidencije.

Uvidom u dokumentaciju prezentiranu od strane Službe uočeno je da budžetski korisnici istoj ne dostavljaju putne naloge, niti Služba vodi evidencije o izdatim putnim nalogima i druge evidencije propisane članom 23. Pravilnika, te se postupa suprotno odredbama Pravilnika o korištenju službenih automobila za potrebe kantonalnih organa vlasti.

Potrebno je da Služba za zajedničke poslove uspostavi adekvatne evidencije o upotrebi vozila i vrši kontrolu utroška goriva u skladu sa Pravilnikom o korištenju službenih automobila za potrebe kantonalnih organa.

Izdaci za putne troškove ostvareni su u iznosu od 324.428 KM. U postupku revizije utvrđeno je da pojedini budžetski korisnici nisu poštovali odredbe Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja, te da su interne kontrole nepotpune. Po putnim nalogima za službeni put u inostranstvo budžetski korisnici nisu vršili pravilan obračun dnevnica, odnosno od trenutka prelaska granice kako je to definisano članom 9. pomenute Uredbe, jer je u obračunu primjenjena dnevica koja važi za inostranstvo i veća je od dnevnice u zemlji, što ima posljedice na visinu iskazanog troška. Kod pojedinih budžetskih korisnika nalozi za službeni put izdavali su se uglavnom na dan putovanja koje je započelo prije početka radnog vremena ili nakon obavljenog puta, dok određeni broj naloga u uzorku ne sadrži datum pravdanja.

U Ministarstvu šumarstva, poljoprivrede i vodoprivrede nije se postupalo ekonomično i racionalno po pitanju ovih troškova, jer je utvrđeno da je dvojici zaposlenika, u cilju obavljanja

istih poslova u istoj instituciji u Sarajevu, odobrena upotreba dva privatna vozila u službene svrhe, pri čemu je i cijena goriva na isti datum različito iskazana.

Kod Srednje škole Nikola Šop i Srednje muzičke škole Jakova Gotovca uočeno je da nije odobrena upotreba privatnog vozila u službene svrhe, te da kod većine škola na nalogu za službeni put nije naznačeno vrijeme polaska i povratka, dok je Osnovna škola Uskoplje pojedine naloge za službeni put izdavala nakon obavljenog službenog puta.

Odobranje putnih naloga uskladiti sa Uredbom o naknadama troškova za službena putovanja.

Provedenom revizijom uočeno je da se nisu dosljedno poštovale odredbe člana 21. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH jer knjiženje poslovnih promjena nije vršeno na analitičkim računima koji po sadržaju i bilansnoj pripadnosti odgovaraju računima iz propisanog kontnog okvira. U okviru usluga stručnog obrazovanja koje su iskazane u ukupnom iznosu od 117.544 KM, Ministarstvo zdravstva i socijalne politike je evidentiralo 40.000 KM, a realizaciji istih prethodili su zahtjevi zdravstvenih ustanova za edukaciju njihovih zaposlenika. Zbog navedenog, rebalansom budžeta usvojenim 24.02.2011. godine, sredstva ugovorenih usluga Ministarstva zdravstva i socijalne politike povećana su za 84.200 KM.

4.5.3 Tekući transferi

Tekući transferi su iskazani u iznosu 28.910.943 KM, što u odnosu na Rebalansom planiranih 38.762.884 KM predstavlja ostvarenje 74,58%.

Na poziciji **Ureda predsjednika Vlade** su iskazani transferi u iznosu 150.000 KM, a na poziciji **Stručne službe Vlade** su iskazani transferi u iznosu 912.280 KM. Zbog činjenice da su ovi transferi planirani Rebalansom budžeta od 24.02.2011. godine, dakle nakon isteka budžetske godine, ne može se potvrditi da je postupljeno u skladu sa odredbama Zakona o budžetima kojim je predviđeno da se izdaci mogu stvarati samo za namjene i do iznosa utvrđenog u Posebnom dijelu budžeta.

Zakonom o izvršenju budžeta za 2010. godinu su definirani tekući transferi koji će se realizirati po programima utroška, a iste će na prijedlog korisnika sredstava usvajati Vlada. Kao bitni element programa su definirani kriteriji za odobravanje sredstava. Provedenom revizijom je utvrđeno da su transferi pojedincima i udruženjima **Skupštine** u iznosu 55.000 KM, transfer za sufinansiranje istraživačkih radova u iznosu 94.928 KM **Ministarstva privrede**, transfer za visoko školstvo i stipendiranje studenata u iznosu 3.611.100 KM i transfer za sufinansiranje osnovnih muzičkih škola u iznosu 999.996 KM **Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sport** realizirani bez kriterija ili pak uz uopćene i nemjerljive kriterije, tako da se nije mogla potvrditi njihova dosljedna primjena.

Na poziciji **Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta** su iskazani **Transfer za sport** u iznosu 460.425 KM i **Transfer za kulturu i nauku** u iznosu 205.219 KM. Programi utroška ovih transfera su usvojeni od strane Vlade 04.08.2010. godine i istim su definirane aktivnosti koje će se finansirati iz ovih sredstava sa pripadajućim postotkom, kao i opći uvjeti koje moraju zadovoljiti podnositelji zahtjeva, ali nisu definirani kriteriji temeljem kojih će se odobravati sredstva. Ministarstvo je 04.05.2010. godine donijelo Pravilnik o kriterijima raspodjele sredstava za sport i Pravilnik o kriterijima raspodjele sredstava za kulturu kojima su precizirani pored općih i posebni kriteriji za dodjelu sredstava. Uvidom u programe utroška sredstava je utvrđeno da u istom nisu primjenjeni kriteriji iz spomenutih pravilnika.

Transfer za sport je odobren odlukama Vlade od 19.08.2010. godine 305.270 KM, 23.09.2010. godine 86.750 KM, a 08.11.2010. godine 193.655 KM, što znači da je odobreno ukupno 585.675 KM. Provedenom revizijom je utvrđeno da je realizirano 125.250 KM manje transfera nego što je to odlukama Vlade odobreno. Transfer za kulturu i nauku odobren je odlukama Vlade od 28.09.2010. godine u iznosu 241.234 KM, a 11.11.2010. godine u iznosu 125.200 KM, što znači da je ukupno odobreno 366.434 KM. Provedenom revizijom je utvrđeno da je realizirano 161.215 KM manje nego što je odlukama Vlade odobreno.

Odluke o odobravanju sredstava su objavljene u službenom glasilu. Spomenutim odlukama, kao i programima utroška sredstava nije definirana obaveza sklapanja ugovora, niti obaveza korisnika sredstava da dostave dokaze da su sredstva i utrošena za namjene za koje su i odobrena. Po iskazu odgovorne osobe za određene korisnike transfera sredstva nisu doznačena, niti su obaveze prema istim unesene u sistem Glavne knjige. Zbog navedenog se ne može potvrditi vjerodostojnost iskazanih obaveza u finansijskim izvještajima za 2010. godinu za iznos 286.465 KM.

Kod **Kantonalne uprave za civilnu zaštitu**, na poziciji transfera su iskazani transferi u iznosu 444.006 KM od čega se na pomoć općinama za saniranje posljedica elementarnih nepogoda odnosi 405.000 KM, a na naknadu članovima Štaba civilne zaštite i na nabavku opreme za potrebe istog 39.006 KM.

Skupština Kantona nije donijela Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kako je propisano članom 173. federalnog Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, što ima za posljedicu da je prikupljena namjenska sredstva po ovom Zakonu moguće trošiti isključivo za opremanje i obuku Kantonalnog štaba civilne zaštite i Kantonalnih službi za zaštitu i spašavanje. Vlada je pozivajući se na Odluku o uslovima i načinu korištenja sredstava ostvarenih po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, koja predviđa da je u iznimnim slučajevima moguće odobriti pomoć drugim kantonima i općinama do 50% neutrošenih namjenskih sredstava iz prethodne godine, donijela odluke o odobravanju sredstava općinama s područja kantona za saniranje posljedica poplava. Odlukama Vlade je definirano da se 110.000 KM isplati na teret prikupljenih a neutrošenih namjenskih sredstava prethodne godine, a 295.000 KM iz tekuće rezerve Vlade. Rebalansom budžeta za 2010. godinu od 24.12.2011 godine, kao i Izvještajem o izvršenju budžeta za 2010. godinu transferi općinama su iskazani u cijelosti kao izdatak namjenskih sredstava prikupljenih po odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća. Zbog navedenog se ne može potvrditi da je postupljeno u skladu sa Odlukom o uslovima i načinu korištenja sredstava ostvarenih po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća. Također, nabavljena oprema za potrebe Kantonalnog štaba civilne zaštite je iskazana na poziciji transfera (iskazana kao imovina Kantonalne uprave civilne zaštite) što je u suprotnosti sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Uvidom u stanje podračuna za prikupljanje sredstava za zaštitu i spašavanje na dan 31.12.2010. godine je utvrđeno da je saldo istog 1.522.462 KM.

Potrebno je dosljedno poštovati odredbe Zakona o budžetima u dijelu stvaranja izdataka samo za namjene i do visine utvrđene u Posebnom dijelu budžeta.

Potrebno je transfere realizirati po unaprijed definiranim kriterijima, kako je to Zakonom o izvršenju budžeta i predviđeno.

Potrebno je obaveze za transfere odobrene odlukama Vlade iskazivati u Glavnoj knjizi u cilju istinitog i fer iskazivanja stanja u finansijskim izvještajima.

Potrebno je da nadležne institucije donesu Program razvoja i Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kako bi se stvorile pretpostavke da se prikupljena namjenska sredstva i utroše za namjene definirane spomenutim Zakonom.

4.6 Nabavke, kapitalni izdaci i primjena Zakona o javnim nabavkama u BiH

Izdaci za nabavku stalnih sredstava su iskazani u iznosu 3.865.101 KM, što u odnosu na planiranih 7.069.262 KM predstavlja ostvarenje od 54.67%. Struktura izvršenih nabavki je rekonstrukcija i investiciono održavanje 2.156.000 KM, nabavka opreme 1.576.941 KM, nabavka građevina 126.161 KM i nabavka ostalih stalnih sredstava 6.000 KM.

Ministarstvo unutrašnjih poslova je izvršilo nabavku računarske opreme u vrijednosti 84.144 KM kroz više konkurentskih postupaka. Uzimajući u obzir ukupnu vrijednost izvršenih nabavki ne može se potvrditi da je primjenjen odgovarajući postupak u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH. Također, provedenom revizijom je utvrđeno da tenderska dokumentacija nije sačinjena u skladu sa spomenutim Zakonom obzirom da je u specifikaciji predmeta nabavke naveden 1 komad a ne količina koja se namjerava nabaviti.

Osnovna škola 13. Rujan - Jajce je na poziciji rekonstrukcije i investicionog održavanja iskazala izdatak u iznosu 56.893 KM. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju je utvrđeno da je sklopljeno od strane resornog ministarstva više direktnih sporazuma za realizaciju spomenute investicije. Zbog navedenog se ne može potvrditi da je primjenjen odgovarajući postupak prilikom odabira dobavljača.

Na poziciji nabavke zgrada **Srednje škole Novi Travnik** iskazan je izdatak u iznosu od 48.800 KM po ugovoru od 31.12.2010. godine (saglasnost Vlade resornom ministarstvu za zaključivanje ugovora od 12.01.2011. godine), dok je na poziciji adaptacije zgrada **Osnovne škole Voljevac Gornji Vakuf-Uskoplje** iskazan izdatak u iznosu 59.950 KM po ugovoru od 28.12.2010. godine (ugovor potpisalo resorno ministarstvo). Uzimajući u obzir datume potpisivanja ugovora, kao i rokove dovršetka radova može se zaključiti da je nerealno iskazana nabavka imovine u 2010. godini za navedene iznose. Navedeni propust je konstatiran i tokom vršenja revizije za prethodnu godinu.

Proceduru odabira dobavljača za tekuće izdatke za sve budžetske korisnike, uglavnom je provodila Komisija za javne nabavke za potrebe ministarstava i drugih organa uprave imenovana rješenjem Vlade 2008. godine. Na Plan nabavki roba i usluga za potrebe budžetskih korisnika za 2010. godinu, sa navedenim pojedinačnim predmetima nabavke, sa unaprijed definisanom vrijednosti, ali **bez predloženog obima i količine predmeta nabavke**, Vlada Kantona dala je saglasnost 05.03.2010. godine. Uvidom u dokumentaciju, a što je potvrđeno izjavom ovlaštene osobe, zaključeno je da iskazane količine roba u tenderskoj dokumentaciji nisu zasnovane na stvarnim potrebama budžetskih korisnika za koje je proveden postupak nabavke, niti su utvrđene na osnovu zahtjeva istih, te u najvećem dijelu ne odgovaraju stvarno nabavljenim količinama koje su znatno veće od planiranih.

Provedenom revizijom utvrđeno je da su ugovori sa odabranim dobavljačima zaključeni bez iskazivanja ukupne vrijednosti, da se nabavljala roba koja nije bila predmetom nabavke, te da je nabavka vršena po većim cijenama i količinama od iskazanih u ponudi. Navedeno je posebno izraženo kod nabavke sredstava za čišćenje i tonera. Materijal za čišćenje knjigovodstveno je evidentiran u iznosu od 311.437 KM, dok je ugovor zaključen na iznos od 146.405 KM. U Planu nabavki sredstva za čišćenje iskazana su 15.000 KM, a u „objavi“ 250.000 KM. Izdaci za kompjuterski materijal iskazani su u ukupnom iznosu od 357.552 KM, a planirani su 100.000 KM. Izdaci za obrasce i papir iskazani su u iznosu od 314.518 KM, a ostali administrativni materijal 190.354 KM, dok je postupak nabavke za isporuku kancelarijskog materijala i tiskanica proveden na vrijednost od 200.000 KM. Ugovor za nabavku kancelarijskog materijala zaključen je sa najpovoljnijim ponuđačem čija ukupna cijena u ponudi iznosi 39.228 KM.

Kao jedan od kriterija dodjele ugovora u tenderskoj dokumentaciji za nabavku i isporuku goriva navedena je odgovarajuća lokacija benzinske pumpe bodovana sa 10%, ali ista se odnosi na ličnu situaciju ponuđača i ne može poslužiti kao kriterij za dodjelu ugovora, te je postupljeno suprotno članu 13. Zakona o javnim nabavkama BiH.

Komisija za javne nabavke za potrebe ministarstava i drugih organa uprave provela je postupak **nabavke računara, računarske opreme i kopir aparata**, za sve budžetske korisnike izuzev Ministarstva unutrašnjih poslova. Nabavka je planirana u vrijednosti 100.000 KM. U obrascu za ponudu nije iskazana ukupna količina predmeta nabavke, nego količina od jedne jedinice mjere, što je moglo imati uticaja na izbor najpovoljnijeg ponuđača, jer je isti izabran na osnovu najniže prosječne cijene, odnosno ukupne vrijednosti od 8.826 KM. Iako je pristigla samo jedna ponuda Komisija je ocijenila da je princip konkurentnosti zadovoljen, te nastavila postupak. Izvršenim uvidom u fakture i obrazac za cijenu ponude nismo se mogli uvjeriti u usklađenost cijena.

Na poziciji izdataka za odjeću, uniforme, platno i slično kod **Ministarstva unutrašnjih poslova** iskazano je 380.989 KM. Izvršenim uvidom u dokumentaciju, može se zaključiti da je ugovorni organ prekršio odredbe člana 6. Zakona o javnim nabavkama BiH, jer iako je procijenio vrijednost ugovora, izvršio je podjelu predmeta nabavke, te izbjegao primjenu nabavnog postupka utvrđenog Zakonom (otvoreni postupak). Također, tenderska dokumentacija za nabavku policijskih košulja nije sačinjena u potpunosti u skladu sa članom 13. Zakona o javnim nabavkama BiH, na način da su jasno definirani svi elementi iste, bez dvosmislenih mogućnosti, i sa jasnim i određenim uputama za dobavljače, jer je kao jedan od kriterija za dodjelu ugovora određen kvalitet sa 20% učešća, ali isti nije jasno definisan, niti su utvrđeni podkriteriji.

Nabavke koje se finansiraju javnim novcem moraju se provoditi u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Usvojiti realan Plan nabavke roba, radova i usluga sa definiranim predmetom nabavke, procijenjenom vrijednosti nabavke i utvrđenim količinama.

4.7 Godišnji popis sredstava i izvora sredstava na dan 31.12.2010. godine

Provedenom revizijom utvrđeno je da nije formirana Centralna popisna komisija na nivou Kantona, kako je to predviđeno odredbama Pravilnika o popisu sredstava i izvora sredstava. Odlukom Vlade o godišnjem popisu sredstava i izvora sredstava kod korisnika budžeta Srednjobosanskog Kantona je definirano da će se popis provesti kroz pet zasebnih cjelina i to na nivou Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva pravosuđa i uprave, srednjih škola, osnovnih škola i ostalih organa uprave. Svih pet elaborata o popisu, suprotno odredbama navedenog Pravilnika o popisu upućeni su i usvojeni od strane Vlade kantona.

Uočeno je pogrešno iskazivanje podataka o stalnim sredstvima u Godišnjem izvještaju o investicijama za 2010. godinu i Izvještaju ostali finansijski pokazatelji - obrazac A.

Izvršen je uvid u dokumentaciju o izvršenom popisu Kantonalnog tužilaštva i utvrđeno da nije uspostavljena ažurna evidencija stalnih sredstava obzirom da je na popisnoj listi evidentirano vozilo škoda felicija bez iskazane vrijednosti, a koje je dobiveno u zamjenu za njihova 3 vozila koja se ne vode u evidenciji Kantonalnog tužilaštva. Zbog navedenog se ne može potvrditi da je izvršeno stvarno usaglašavanje stanja utvrđenog popisom sa stanjem u knjigovodstvenim evidencijama.

U elaboratu centralne popisne komisije organa uprave je konstatiran manjak na poziciji djela likovnih umjetnika koja se vode kao imovina Službe za zajedničke poslove u vrijednosti 24.125 KM (manjak evidentiran još popisom za 2001. godinu). Obzirom da je Centralna popisna komisija predložila da se ne provede knjiženje evidentiranog manjka ne može se potvrditi da je izvršeno usaglašavanje stvarnog stanja utvrđenog popisom sa knjigovodstvenim stanjem. Također, komisija je, **bez adekvatnog obrazloženja** predložila, a Vlada usvojila, rashodovanje 5 mobilnih telefona nabavne vrijednosti 2.283 KM sadašnje vrijednosti 1.742 KM, 2 GPS uređaja nabavne vrijednosti 1.87 KM sadašnje vrijednosti 775 KM, 9 komada digitalnih fotoaparata nabavne vrijednosti 3.054 KM sadašnje vrijednosti 373 KM, 7 motora nabavne vrijednosti 20.832 KM sadašnje vrijednosti 5.257 KM i vozila nabavne vrijednosti 14.783 KM sadašnje vrijednosti 618 KM.

Potrebno je popis sredstava, izvora sredstava, obaveza i potraživanja provoditi u skladu sa Pravilnikom o popisu sredstava i izvora sredstava, izvršavati usaglašavanje stanja konstatirano popisom sa stanjem iz računovodstvenih evidencija, kao i uspostaviti ažurne evidencije stalnih sredstava u cilju istinitog i fer iskazivanja istih u finansijskim izvještajima.

4.8 Tekuća rezerva

Prema Izvještaju o izvršenju Budžeta Kantona, Tekuća rezerva je iskazana u iznosu od 1.718.180 KM, od čega se na tekuću rezervu Vlade odnosi 1.487.280 KM, premijera 150.000 KM i ministra finansija 80.900 KM.

Budžetom Kantona za 2010. godinu sredstva Tekuće rezerve planirana su u iznosu od 1.500.000 KM (1.230.000 KM sredstva Vlade, 150.000 KM premijera i 120.000 KM ministra

finansija). Izmjenama i dopunama Budžeta koje su donesene 24.02.2011. godine ova sredstva su planirana u iznosu od 11.820 KM i odnose se na Tekuću rezervu ministra finansija. Obzirom na navedeno može se zaključiti da su sredstva Tekuće rezerve realizovana u znatno većem iznosu od planiranog, te da su Izmjenama i dopunama Budžeta u najvećem dijelu planirana sredstva koja su ranije realizovana na osnovu odluka o odobravanju sredstava Tekuće rezerve, čime su pokrivena nastala prekoračenja, a što je u suprotnosti sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH.

Realizacija sredstava tekuće rezerve uređena je članom 17. i 18. Zakona o izvršavanju Budžeta Kantona za 2010. godinu, kojim je propisano da se hitni i nepredviđeni izdaci koji se pojave tokom budžetske godine podmiruju iz sredstava Tekuće rezerve, te da raspodjelu ovih sredstava vrši Vlada u skladu sa kriterijima za upotrebu sredstava, a nakon dobivanja mišljenja Ministarstva finansija.

U postupku revizije utvrđeno je da nisu poštovane naprijed navedene odredbe Zakona o izvršavanju Budžeta Kantona za 2010. godinu, obzirom da se za veći dio realizovanih sredstava ne može potvrditi da predstavljaju hitne i nepredviđene izdatke, nisu doneseni kriteriji za upotrebu sredstava Tekuće rezerve, nije traženo mišljenje od Ministarstva finansija, niti su se podnosili izvještaji o raspolaganju sredstvima Tekuće rezerve.

Odlukom Vlade od 16.12.2010. godine 850.000 KM odobreno je kao potpora likvidnosti Zavodu za zdravstveno osiguranje Kantona, a na osnovu zahtjeva istog za pokrivanje viška rashoda nad prihodima iz 2009. godine i akta kojim Zavod obavještava Ministarstvo zdravstva i socijalne politike da je u periodu oktobar-novembar ugovornim zdravstvenim ustanovama umanjio mjesečna novčana sredstva za pružanje zdravstvene zaštite u ukupnom iznosu od 846.938 KM. Premijer Vlade i ministar finansija sredstva Tekuće rezerve uglavnom su odobrali pojedincima u svrhu jednokratne pomoći za školovanje, liječenje ili kao pomoć socijalno ugroženim kategorijama i udruženjima građana. Za navedene izdatke ne može se potvrditi da su hitni i nepredviđeni, odnosno da se nisu mogli planirati.

Sredstva Tekuće rezerve planirati i realizirati u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršenju budžeta Srednjobosanskog kantona, odnosno za hitne i nepredviđene izdatke koji se pojave tokom budžetske godine, u skladu sa kriterijima za upotrebu sredstava koje je potrebno donijeti, nakon dobivanja mišljenja Ministarstva finansija, te o raspolaganju sredstvima Tekuće rezerve podnositi propisane izvještaje.

4.9 Finansijski rezultat

Prema prezentiranim konsolidovanim finansijskim izvještajima o izvršenju Budžeta za 2010. godinu iskazano je ostvarenje prihoda i primitaka u odnosu na rashode i izdatke, kako slijedi:

R. br.	Opis	Izmjene i dopune Budžeta za 2010. godinu	Ostvareno u 2009. godini	Ostvareno u 2010 godini	Index (5/3)	Index (5/4)
1	2	3	4	5	6	7
A.	Prihodi i primici (1 do 4)	147.620.000	132.810.909	144.700.417	98,02	108,95
1	Porezni prihodi	131.806.400	118.980.529	131.670.638	99,90	110,67
2	Neporezni prihodi	13.284.620	11.333.951	11.212.466	84,40	98,93
3	Potpore	2.528.980	2.482.236	1.806.828	71,44	72,79
4	Kapitalni primici	0	14.193	10.485		73,87
B.	Rashodi, izdaci i finansiranje (1+2)	159.920.180	141.121.151	146.618.721	91,68	103,90
1	Tekući rashodi	152.850.918	137.559.531	142.753.619	93,39	103,78
2	Kapitalni izdaci	7.069.262	3.561.620	3.865.102	54,67	108,52
C.	Višak rashoda nad prihodima (B-A)	12.300.180	8.310.242	1.918.304	15,60	23,08
D.	Finansiranje	0	6.000.000	0		0,00

U konsolidovanom Godišnjem izvještaju o izvršenju Budžeta Kantona za 2010. godinu iskazani su ukupni prihodi i primici u iznosu od 144.700.417 KM. Ukupni rashodi i izdaci iskazani su u iznosu od 146.618.721 KM, te višak rashoda nad prihodima u revidiranoj godini iznosi 1.918.304 KM.

Finansiranje iz sredstava Međunaradnog monetarnog fonda planirano u iznosu od 8.000.000 KM u toku revidirane godine nije ostvareno.

U finansijskom izvještaju „konsolidovani bilans stanja“ na dan 31.12.2010. godine iskazan je akumulirani **neraspoređeni višak rashoda nad prihodima** u iznosu od 21.256.163 KM, koliko je iskazano i u konsolidovanom bruto bilansu. Nije definisan način pokrivanja akumuliranog viška rashoda nad prihodima iz prethodnih godina.

Iskazani deficit u finansijskim izvještajima ne može se potvrditi za 125.250 KM transfera za sport i 161.215 KM transfera za nauku i kulturu koji su odobreni odlukama Vlade a nisu iskazani u Glavnoj knjizi.

4.10 Kratkoročna potraživanja i plasmani

Kratkoročna potraživanja u konsolidovanim finansijskim izvještajima evidentirana su u iznosu od 1.264.596 KM, a odnose se na potraživanja od pravnih lica 1.011.343 KM, potraživanja po osnovu koncesija sa kamatama 896.306 KM, potraživanja za pružene usluge 74.471 KM, date avanse 40.471 KM, ostala potraživanja 253.253 KM, potraživanja od Zavoda za zdravstveno osiguranje po osnovu zahtjeva za refundaciju bolovanja uposlenika 122.226 KM i 66.929 KM sumnjiva i sporna potraživanja.

Kratkoročni plasmani su u konsolidovanim finansijskim izvještajima iskazani u iznosu od 4.007.736 KM i većim dijelom (3.715.408 KM) se odnose na plasman prikupljenih namjenskih sredstava od privatizacije.

4.11 Kratkoročne obaveze

Ukupne kratkoročne obaveze na dan 31.12.2010. godine iskazane u Konsolidovanim finansijskim izvještajima iznose 24.707.518 KM. Struktura iskazanih obaveza je kratkoročne tekuće obaveze (obaveze prema dobavljačima) 8.671.859 KM, kratkoročni krediti i zajmovi 8.091.154 KM, obaveze prema radnicima 8.091.154 KM, obaveze prema povezanim jedinicama 2.700.000 KM i kratkoročna razgraničenja 1.409.101 KM.

Na poziciji **obaveza prema povezanim jedinicama** je iskazana pozajmica sredstava sa ESCROW računa po Odluci Vlade od 16.12.2010. godine s ciljem prevladavanja problema nelikvidnosti. Tokom revizije prezentirana je dokumentacija koja potvrđuje da su tokom 2011. godine sredstva vraćena na ESCROW račun.

U okviru **kratkoročnih razgraničenja** naveći iznos odnosi se na razgraničene prihode 1.268.815 KM, dok su razgraničeni rashodi 140.234 KM. Razgraničeni prihodi se većim dijelom odnose na potraživanja po osnovu koncesija 752.760 KM, potraživanja za pružene usluge 313.369 KM (većim dijelom kod MUP-a), potraživanja za kamate po ugovorima o koncesiji 143.547 KM i primljene donacije budućeg perioda 59.140 KM.

Prema pregledu sačinjenom od strane Ministarstva financija na dan 31.12.2010. godine postoji 196 izvršnih sudskih presuda protiv budžetskih korisnika (većim dijelom predmeti spora su bila prava iz radnog odnosa) u vrijednosti od 5.262.512 KM bez uključenih sudskih troškova i zatezne kamate. Provedenom revizijom je utvrđeno da obaveze po sudskim presudama nisu iskazane u finansijskim izvještajima za 2010. godinu.

Prema Prijedlogu J.U. Studentskog centra Sarajevo o Vansudskom poravnanju ukupne obaveze Kantona prema ovoj ustanovi su 1.316.311 KM, od čega za iznos od 352.447 KM postoje pravosnažne sudske presude, a preostali iznos je u fazi sudskog rješavanja. Obaveze po ovim izvršnim sudskim rješenjima nisu iskazane u finansijskim izvještajima za 2010. godinu.

5. KOMENTAR

U ostavljenom roku Ministarstvo finansija Srednjobosanskog kantona u prilogu dopisa broj: 01-14-453/2011-3 od 16.08.2011. godine dostavilo je očitovanja pojedinih budžetskih korisnika na Nacrt Izvještaja o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja Budžeta Srednjobosanskog kantona za 2010. godinu. Primjedbe koje se odnose na neusaglašenost iskazanog stanja sredstava i izvora sredstava prihvaćene su i inkorporirane u Konačan

Izveštaj. Ostale primjedbe na Nacrt izvještaja, sa pratećom dokumentacijom, razmotrene su od strane tima za reviziju i iste nisu prihvaćene.

Rukovodilac sektora za finansijsku reviziju

Ismeta Junuzović, dipl. oec.

**Vođa tima:
Anisa Prasko, dipl. oec.**

**Član tima:
Danko Buhač, dipl. oec.**